

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

N^o

102.

KURYER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Пятница. 21-го Декабря — 1834 — Wilno. Piątek. 21-go Grudnia.

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 10-го Декабря.

6 го Декабря, въ Высочайшій торжественный день Тезоименитства Его Величества Государя Императора, въ церкви Зимняго Дворца отправлена была Божественная литургия, въ присутствіи Ихъ Величествъ: Государя Императора и Государини Императрицы, Ихъ Императорскихъ Высочествъ: Государя Великаго Князя МИХАИЛА ПАВЛОВИЧА и Государынь Великихъ Княжёнъ МАРИИ НИКОЛАЕВНЫ и ОЛГИ НИКОЛАЕВНЫ и Его Святейшества Принца Петра Ольденбургскаго. Члены Государственного Совета, Министры, Сенаторы, Генералы, Штабъ и Оберъ-Офицеры Гвардіи, Арміи и флота, Придворные чины и прочіе знатныя обою пола особы также при семъ находились. Дамы были въ Русскихъ платьяхъ, а Кавалеры въ парадныхъ мундирахъ. По окончаніи службы Ихъ Императорскія Величества изволили принимать поздравленія отъ Святейшаго Синода въ Церкви, и отъ Дипломатическаго Корпуса, по возвращеніи изъ оной, въ залъ ПЕТРА Великаго. Потомъ въ Апартаментахъ Государыни Императрицы, въ золотой Гостинной комнатѣ, допущены были къ рукѣ Ея Величества Дамы и прочія знатныя особы.

Вечеромъ сего торжественнаго дня былъ при Дворѣ, въ бѣломъ залѣ, великолѣпный балъ, къ которому приглашено до 1,200 обою пола особъ, а потомъ въ большомъ Мраморномъ залѣ ужинъ, въ продолженіи коего, раздавались звуки музыки двухъ хоровъ. (Спб. В.)

— Всемилостивѣйше повелѣно быть Членами Государственного Совета: Генераль-Адъютантамъ Князю Репнину и Киселеву, Оберъ-Гофмаршалу Нарышкину и Государственному Секретарю, Тайному Совѣтнику Марценку.

— Высочайшимъ Приказомъ 30-го Ноября, Командиръ 2-й бригады 6-й Легкой Кавалерійской дивизіи, Генераль-Маіоръ Муравьевъ 2-й, назначенъ Командиромъ 1-й бригады 7-й Легкой Кавалерійской дивизіи, на мѣсто Генераль-Маіора Тухачевскаго 2-го, а сей состоять по Кавалеріи.

— Высочайшими Грамотами 6-го Декабря Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами Св. Анны 1-й степени, Курляндскій Гражданскій Губернаторъ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ фонъ Бревенъ, и того же ордена и степени, Императорскою Короною украшеннаго, Членъ Совета Корпуса Горныхъ Инженеровъ, состоящій въ Свитѣ Его Императорскаго Величества, Генераль-Маіоръ Графъ де Сентъ-Альдегондъ.

— Высочайшими Грамотами Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами: ордена Блага Ора, Оберъ-Церемоніймейстеръ Королевскаго Прусскаго Двора, Бухъ (28-го Ноября), и Св. Станислава 1-й степени, Лейбмедики Е. В. Короли Прусскаго, Тайный Совѣтникъ Вибелъ (16-го Ноября). (Р. И.)

— Въ 16-й день минувшаго Октября, на всеподданнѣйшемъ докладѣ Синода, состоялся Высочайшій Указъ о бытіи Московской Епархіи Викаріемъ Епископомъ Дмитровскимъ, Московскаго Второклассна-

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg, dnia 10 Grudnia.

Dnia 6go Grudnia, w dzień Wielkiej uroczystości Wysokich Imienin Jego Cesarskiej Mości, w Cerkwi Zimowego Pałacu odprawiona była Bozka Liturgia, w obecności NAYJAŚNIEJSZYCH PAŃSTWA: CESARZA JEGO MOŚCI i CESARZOWEY JEYMOŚCI, ICH CESARSKICH WYSOKOŚCI: PANA WIELKIEGO XIĄŻĘCIA MICHAŁA PAWŁOWICZA i PAŃ WIELKICH XIĘŻNICZEK MARYI NIKOŁAJEWNY i OLGI NIKOŁAJEWNY i Jaśnie Oświeconego Xiążęcia Piotra Oldenburskiego. Członkowie Rady Państwa, Ministrowie, Senatorowie, Jenerałowie, Sztab i Ober-Oficerowie Gwardyi, Armii i Floty, Urzędnicy Dworu i inne znakomite Osoby płci obojey także się przy tém znajdowały. Damy były w Ruskim stroju, a Kawalerowie w mundurach paradych. Po skończonym nabożeństwie, ICH CESARSKIE MOŚCIE raczyli przyjmować powinszowania Najswiętszego Synodu w cerkwi, a Korpusu Dyplomatycznego, po powrocie z niey, w sali PIOTRA WIELKIEGO. Potem w Apartamentach CESARZOWEY JEYMOŚCI, w złotym Gościennym pokoju, przypuszczone były do ucałowania ręki NAYJAŚNIEJSZEY PANI, Damy i inne znakomite Osoby.

Wieczorem tego dnia uroczystego, był u Dworu, w białej sali, wspaniały bal, na który zaproszonych było do 1,200 osób płci obojey, a potem w wielkiej Marmurowej sali wieczera, przez ciąg której, brzmiały odgłosy muzyki dwóch chorów. (G. S. P.)

— Nayłaskawiey rozkazano bycъ Członkami Rady Państwa: Jenerał-Adjutantowi Xiążęciu Reprinowi i Kisielewu, Wielkiemu Marszałkowi Dworu Naręszkinowi i Sekretarzowi Państwa, Radey Taynemu Marzenkowi.

— Przez NAYWYŻSZY rozkaz dzienny dnia 30 Listopada, Dowódca 2giey brygady 6tej dywizyi lekkiej jazdy, Generał-Major Murawjew 2gi, naznaczony Dowódcą 1szej brygady 7mej dywizyi lekkiej jazdy, na miejsce Jenerał-Majora Tuchaczewskiego 2go, a ten ma się liczyć w Kawaleryi.

— Przez NAYWYŻSZE Dyplomata dnia 6go Grudnia, Nayłaskawiey mianowani Kawalerami Sв. Анны 1go stopnia, Kurlandzki Gubernator Cywilny, Rzeczywisty Radea Stanu von Brewern, i tegoż orderu i stopnia, Cesarską Koroną ozdobionego, Członek Rady Korpusu Inżynierów Górnictwa, znajdujący się w Orszaku Jego Cesarskiej Mości, Jenerał-Major Hrabia de Saint Aldegonde.

— Przez NAYWYŻSZE Dyplomata Nayłaskawiey mianowani Kawalerami: Orderu Orla Białego, Wielki Mistrz Obrzędów Dworu Królewsko-Pruskiego, Buch (dnia 28 Listopada), i Sв. Stanisława 1go stopnia, Leyb-Medyk Najsławniejszego Króla Pruskiego, Radca Tayny Wiebel (dnia 16 Listopada). (R. I.)

— W dniu 16 przeszłego Października na przełożenie najpoddannieysze Synodu nastąpił NAYWYŻSZY rozkaz, mianujący Wikaryuszem Dycezyi Moskiewskiej Biskupem Dmitrowskim, Przełożonego Moskiewskiego

го Ставропигіальнаго Законоспаскаго Монастыря Настоятелю, Московской Семинаріи Ректору, Архимандриту *Исидору*.

— Въ 28-й день минувшаго Іюля, на всеподданнѣйшемъ докладѣ Синода, состоялся Высочайшій Указъ коимъ повелѣно: Тифлискаго Каѳедрального Собора Протоіерея Петра *Аваліанова*, нынѣ Настоятеля Давидгареджійской пустыни, Архимандрита Іоана, опредѣлить по постриженіи въ монашество и возведеніи въ санъ Архимандрита, Членомъ Грузино-Имеритинской Синодальной Канторы.

— Совѣтникъ Посольства въ Берлинѣ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ Баронъ Францъ *Мальтицъ*, Всемилостивѣйше пожалованъ въ званіе Камергера Двора Его Императорскаго Величества.

— Всемилостивѣйше пожалованы во Фрейлины къ Ея Императорскому Величеству дѣвицы Катерина *д'Убри* и Катерина *Гонгарова*.

— Всемилостивѣйше пожалованы въ званіе Камергеровъ Двора Его Императорскаго Величества, Витебскій Вице-Губернаторъ, Коллежскій Совѣтникъ *Клементьевъ*, и служащій въ Министерствѣ Финансовъ Надворный Совѣтникъ *Офросимовъ*.

— Высочайшимъ Приказомъ 6-го Декабря назначены: Адмиралъ Графъ *Гейденъ*, Ревельскимъ Военнымъ Губернаторомъ; Товарищъ Министра Внутреннихъ Дѣлъ, Свиты Его Величества Генераль-Маіоръ Графъ *Строгановъ* 2-й, Генераль-Адъютантъ къ Его Императорскому Величеству, съ оставленіемъ при прежней должности; Лейбъ-Гвардіи Семеновскаго полка Полковой Адъютантъ, поручикъ *фонъ Бринъ*, Флигель-Адъютантъ въ Его Императорскому Величеству, съ оставленіемъ при прежней должности; состоящій при Его Императорскомъ Высочествѣ Главномъ Начальникъ Лаженскаго, всѣхъ Сухопутныхъ Кадетскихъ Корпусовъ и Дворянскаго полка, Генераль-Маіоръ *Хвоцинскій*, Директоромъ Полоцкаго Кадетскаго Корпуса; Кіевскій второй Комендантъ, состоящій по Арміи Полковникъ *Гебель*, Комендантомъ Кіево-Печерской цитадели; находящійся при Отдѣльномъ, Кавказскимъ Корпусѣ, состоящій по Арміи, Полковникъ *Нессовъ* Наказнымъ Атаманомъ Астраханскаго Казачьяго войска, съ состояніемъ по Кавалеріи; Командирами полковъ: Флигель-Адъютантъ Его Императорскаго Величества, Лейбъ-Гвардіи Коннаго полка Полковникъ Князь *Ливенъ* 1-й, Оренбургскаго Уланскаго; Флигель-Адъютантъ Его Императорскаго Величества, Ахтырскаго Гусарскаго полка Полковникъ Графъ *Ржевускій*, Кирасирскаго Принца Алберта Прусскаго, на мѣсто Полковника *Дурова*, оба съ оставленіемъ въ прежнихъ званіяхъ; состоящій по Кавалеріи Полковникъ *Ховенъ*, Кіевскаго Гусарскаго; Брянскаго Егерскаго полка Полковникъ *Поньрко*, Могилевскаго пѣхотнаго, на мѣсто Полковника *Абрамова*; Генеральнаго Штаба Полковникъ *Дитмарсъ*, Исправляющимъ должность Директора Финляндскаго Кадетскаго Корпуса; уволенный отъ службы Инженеръ Генераль-Маіоръ *Трузонъ* 2-й, опредѣленъ въ службу съ состояніемъ по Инженерному Корпусу и съ назначеніемъ Кіевскимъ Комендантомъ; уволенъ отъ службы Директоръ Финляндскаго Кадетскаго Корпуса, Генераль-Маіоръ *Теслевъ* 2-й, согласно прошенію его, съ мундиромъ и пенсіономъ.

— Высочайшими Грамотами Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами ордена *Благо Ора* Оберъ-Штальмейстеръ Королевскаго Прусскаго Двора *Кнобельсдорфъ* (25-го Ноября), и *Св. Анны* 1-й степени, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ *Ореусъ* (6-го Декабря).

— Эстляндскій Гражданскій Губетнаторъ, Статскій Совѣтникъ *Бенкендорфъ*, Всемилостивѣйше пожалованъ въ Дѣйствительные Статскіе Совѣтники.

— Предсѣдателемъ Томскаго Губернскаго Суда Высочайше повелѣно быть находящемуся не у дѣлъ Надворному Совѣтнику *фонъ-Галлеру*, со Всемилостивѣйшимъ пожалованіемъ его, на основаніи Указа 30-го Марта 1832 года, въ Коллежскіе Совѣтники. (Спб. В.)

Кронштатъ, 1-го Декабря.

Сего числа, въ два часа, при пушечномъ выстрѣлѣ съ Крѣпости Кроншлота, опущенъ, флагъ и послѣ того опущены флаги на таможенномъ зданіи и на брандвахтахъ, въ знакъ прекращенія навигаціи. (К. Г.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Франція.

Парижъ, 9-го Декабря.

Constitutionnel извѣщаетъ: „Нѣкоторыя особы, живущія въ дружбѣ съ Княземъ *Таллейраномъ*, и посѣтившія его по возвращеніи изъ де-

Классу Ставропигіальнаго Законо-Спаськаго, Москвскаго Семинаріумъ Ректора, Архимандритъ *Издора*.

— Дня 28 прешлага Липца на преложеніе наподдание Synodu, nastąpił Najwyższy ukaz, przez który rozkazano Tyfliskiego Katedralnego Soboru Protorejia Piotra *Awalianowa*, teraz, Przełożonego Klasztoru Dawidharedżyyskiego Archimandrytę Jana, po wyświęceniu na Zakonnika i wyniesieniu na dostojność Archimandryty, naznaczyć Członkiem Gruzyno Imerestyyskiego Synodalnego Kantoru.

— Radca Poselstwa w Berlinie, Rzeczywisty Radca Stanu Baron Franciszek *Maltitz*, Nayłaskawiey mianowany Kamerherem Dworu Jego Cesarskiey Mości.

— Nayłaskawiey mianowane Freylinami NAYJAŚNIEYSZEY CESARZOWEY JEYMOŚCI: Panny Katarzyna *d'Oubri* i Katarzyna *Honczarowa*.

— Nayłaskawiey mianowani Kawalerami Dworu Jego Cesarskiey Mości Witebski Wice Gubernator Radca Kollegialny *Klementiew*, i zostający w Ministeryum Skarbu Radca Dworu *Ofrosimow*.

— Przez N a y w y ż s z y rozkaz dzienny dnia 6go Grudnia naznaczeni: Admirał Hrabia *Heyden*, Rewelskim Wojennym Gubernatorem; Towarzysz Ministra Spraw Wewnętrznych, Orszaku Jego Cesarskiey Mości Jenerał-Major Hrabia *Stroganow* 2gi, Jenerał-Adjutantem do Jego Cesarskiey Mości, z pozostaniem przy pierwszym obowiązku; Leyb-Gwardyi Siemienowskiego półku półkowy Adjutant, Porucznik *von Brin*, Fligel-Adjutantem do Jego Cesarskiey Mości, z pozostaniem przy pierwszym obowiązku; będący przy Jego Cesar-skiey Wysokości Głównym Naczelniku Paziów, wszystkich lądowych Kadeckich Korpusów i Dworzańskie-go półku, Jenerał-Major *Chwoszczyński*, Dyrektorem połockiego Kadeckiego Korpusu; Kijowski drugi Komendant, liczący się w Armii Półkownik *Hebel*, Komendantem Kijowo-Peczerskiej Cytadelli; znajdujący się przy oddzielnym Kaukazkim Korpusie, liczący się w Armii, Półkownik *Nosow*, Nakaznym Atamanem Astrachańskiego Kozackiego Woyska z liczeniem się w Kawaleryi; Dowódcy półków, Fligel-Adjutant Jego Cesarskiey Mości, Leyb-Gwardyi konnego półku Półkownik *Xiążę Liven* 1szy, Orenburskiego Ułańskiego; Fligel-Adjutant Jego Cesarskiey Mości, Achtyrskiego Huzarskiego półku Półkownik Hrabia *Rzewuski*, Kijowskiego Xiącia Alberta Pruskiego, na miejsce Półkownika *Durowa*, oba z pozostaniem przy pierwszych obowiązkach; liczący się w Kawaleryi Półkownik *Chowen*, Kijowskiego Huzarskiego; Brańskiego Jegierskiego półku Półkownik *Ponyrko*, Mohilewskiego pie-szego, na miejsce Półkownika *Abramowa*; Jeneralnego Sztabu Półkownik *Ditmars*, pełniący obowiązek Dyrektora Finlandzkiego Kadeckiego Korpusu; uwolniony ze służby Jenerał-Major Inżynierów *Trusson* 2gi, przy-jęty do służby z pozostaniem w Korpusie Inżynierów i z naznaczeniem na Kijowskiego Komendanta; uwolniony ze służby Dyrektor Finlandzkiego Kadeckiego Korpusu, Jenerał-Major *Teslew* 2gi, stosownie do jego prośby, z przyczyny choroby, z mundurem i pensją.

— Przez N a y w y ż s z e Dyplomata, Neymiłościwiey mianowani Kawalerami: orderu *Orta Białego*, Wielki Koniuszy Królewsko-Pruskiego Dworu *Knobelsdorf*, (dnia 25 Listopada), i *Św. Anny* 1go stopnia, Rzeczywisty Radca Stanu *Oreus* (dnia 6 Grudnia).

— Estoński Cywilny Gubernator, Radca Stanu *Benkendorf*, Naymiłościwiey mianowany Rzeczywistym Radcą, Stanu.

— Prezydentem Tomskiego Gubernialnego Sądu, NAYWYŻEY rozkazano bydź, znajdującemu się bez obowiązku Radcy Dworu *von Hallerowi*, z Naymiłościwszém podniesieniem jego, na mocy ukazu 30 Marca 1832 roku, na Radcę Kollegialnego. (G. S. P.)

Kronsztat, dnia 1 Grudnia.

Dzisiaj o godzinie zgiey, przy działowym wystrzale z fortecy Kronsztotu, zdjęta została bandera, a potem zdjęte bandery z budowli tamożennych i brandwachtów, na znak ustania żeglugi. (G. H.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

FRANCYA.

Paryż, dnia 9 Grudnia.

Constitutionnel wyraża: „Niekłóre osoby, które żyją poufale z Xiąciem *Talleyrandem*, i które odwiedziły go za powrotem ze wsi, postrzegają w tym sta-

ревни замѣчаютъ въ семь старомъ дипломатикѣ большое отвращеніе къ дѣламъ, и желаніе совершенно оставить политическое поприще. Сіе умственное расположеніе Князя даетъ разговорамъ его болѣе откровенности; и потому онъ довольно понятно изъяснился на счетъ большихъ политическихъ задачъ. Г. Таллейранъ не думаетъ, чтобы Г. Робертъ Пиль противился принять учиненное ему предложеніе; онъ даже полагаетъ, что еще до выѣзда его въ Италію все уже было условлено между нимъ и Торисами, но вмѣстѣ съ тѣмъ онъ считаетъ невозможностію, чтобы Великтоново Министерство могло удержаться въ Парламентѣ. Г. Таллейранъ, точно знающій Англію, считаетъ 130 Торисовыхъ членовъ въ нынѣшней нижней Палатѣ. Кромѣ того, Г. Робертъ Пиль имѣетъ въ своемъ распоряженіи отъ 30 до 40 человекъ, а вслучаѣ уничтоженія Парламента, Министерство еще можетъ сыскать отъ 80 до 100 баловъ; сіе однакожъ весьма недостаточно къ составленію большинства. Г. Таллейранъ намѣкалъ о письмѣ полученномъ имъ отъ Герцога Великтона, коимъ онъ приглашаетъ его возвратиться въ Лондонъ. Первый Англійскій Министръ въ ономъ письмѣ увѣряетъ, что не произойдетъ никакой перемѣны въ соотношеніяхъ Англіи съ иностранными Государствами.

— По донесенію Журнала *Messenger*, Генералъ Гариспз получилъ извѣстіе, что Англійскіе корабли стерегущіе берега Бискай, имѣютъ повелѣніе не допускать выгрузки на твердую землю никакихъ вещей.

— Сего мѣсяца 9-го числа Король находился въ Советѣ Министровъ, продолжавшемся съ $\frac{1}{2}$ 1-го до $\frac{1}{2}$ 3-го часа по полудни, по окончаніи коего Князь Таллейранъ занимался съ Королемъ два часа съ половиною.

— Предсѣдатель Палаты представителей Дюпенз посредствомъ журналовъ объявилъ, что донесеніе будто 5-го ч. с. м. подавалъ онъ голосъ въ пользу дневной очереди съ присовокупленіемъ призыва, вовсе ложно. Сіе донесеніе назвалъ онъ клеветою, и объявилъ, что онъ какъ говорилъ, такъ и подавалъ голосъ.

— Въ Журналѣ *Sentinelle des Pyrenées* отъ 6-го Декабря читаемъ: „Вчера на границѣ весь день раздавалась пушечная пальба. Догадываются что подъ *Elisondo* пришло къ рѣшительному сраженію; тѣмъ болѣе, что было извѣстно о намѣреніи Карлистовъ осаждать сей городъ.“

— Письма изъ Пампелоны доносятъ, что супруга Генерала Мины опасно больна. — 2-го ч. с. м., Мина произвела вылазку съ войскомъ 11,000 человекъ. Ежеминутно ожидаемъ рѣшительнаго сраженія.

— Нынѣ кажется не подвержено никакому сомнѣнію, что Князь Брогліо отправится въ мѣсто Князя Таллейрана въ качествѣ Французскаго Посланника въ Лондонъ.

— Коммиссія для разсмотрѣнія проекта закона объ отвѣтственности Министровъ и прочихъ чиновниковъ составляется изъ слѣдующихъ особъ ГГ. Маллевиль Дево, Паже (Арріежъ) Созетъ, Монтепенъ Демефъ, Легранъ Лепеллетье д'Аулнай и Гавинъ. Достойно примѣчанія, что исключая ГГ. Маллевиля и Монтепена, все члены оной Коммиссіи принадлежать къ *tiers parti*, или оппозиціи. (D. P.)

12-го Декабря.

Вчера въ 11 часовъ до полудни Графъ Антони посѣтилъ Князя Таллейрана, и имѣлъ съ нимъ продолжительное совѣщаніе.

— Сего мѣсяца 9-го числа произошли безпокойства въ политехнической школѣ.

— Вчера въ Уголовномъ Судѣ рѣшено дѣло Г. Бишата отвѣтственнаго издателя Журнала *Трибуны*, на коего поступила жалоба, что въ статьѣ 14-го Сентября имъ помѣщеной подъ заглавіемъ: „Путешествіе Короля въ Компьенъ“ оскорбилъ онъ Монарха. Судъ приговорилъ его къ одногодичному заключенію и къ уплатѣ 6000 фр. штрафа.

— *Indicateur de Bordeaux* отъ 9-го ч. с. м., пишетъ: „Извѣстія изъ возмущенныхъ Испанскихъ областей важны. Мина 4-го ч. с. м., вышла изъ Пампелоны имѣя 11,000 давняго войска. Самый сильнѣйшій отрядъ, которымъ самъ онъ командуетъ, обратился къ *Ломбьеру*. Карлисты отступили къ *Елисондо*. Два Алавайскіе баталіона претерпѣли нѣкоторый уронъ въ сраженіи съ корпусомъ Генерала довы.“

14-го Декабря.

Палата Депутатовъ имѣла опять засѣданіе 12-го ч. с. м.; поелику это была Субота, то занимались разсмотрѣніемъ поступившихъ прошеній. На скамьѣ Министровъ, находился только Маршалъ Мортъе, а въ залѣ не было больше, 100 чел. Депутатовъ; ибо

рымъ дипломатикъ велики вступилъ отъ интересовъ, и члѣдъ zupełnego usunięcia się z widowni politycznej. Ten stan umysłu Xięcia nadaje rozmowie jego więcej o-twartości; jakoż dosyć wyraźnie oświadczył się względem wielkich kwestyi politycznych. Pan Talleyrand nie mniéma, aby Pan Robert Peel wzbraniał się przy-jąć uczynioną mu propozycją; sądzi nawet, że jeszcze przed wyjazdem jego do Włoch wszystko było już u-mówionem między nim a Toryssami; lecz oraz poczy-tuje za rzecz niepodobną, aby Ministerium Xięcia Wellingtona mogło się utrzymać w Parlamencie. Pan Talleyrand, znający dokładnie Anglię liczy 130 to-ryssowskich Członków w teraźniejszy Izbie Niższej. Prócz tego, Pan Robert Peel ma 30 do 40 głosów pod swoim rozporządzeniem, a w przypadku rozwiązania Parlamentu może Ministerium pozyskać jeszcze 80 do 100 kresek, co jednak jest bardzo niedostatecznem do utworzenia większości. P. Talleyrand namieniał o liście, który otrzymał od Xięcia Wellingtona, i w któ-rém tenże zaprasza go, aby wrócił do Londynu. Pierwszy Minister Angielski daje mu w tém liście zape-wnienie, iż nie zażydzie żadna odmiana w stosunkach Anglii z zagranicznymi Mocarstwami.“

— Według dziennika *Messenger*, Jenerał Harispe odebrał wiadomości, iż okręty Angielskie, strzegące brzegów Biskaj, otrzymały rozkaz; aby nie dozwały sprowadzać na ląd żadnych jakichkolwiek rzeczy.

— Dnia 9 b. m. znajdował się Król na Radzie Ministrów, która trwała od godziny $\frac{1}{2}$ do 1 do $\frac{1}{2}$ 5 z połu-dnia. Zaraz po jej ukończeniu, miał Xiążę Talleyranda posłuchanie u Króla, które trwało pół trzeci godziny.

— Pan Dupin, Prezes Izby Deputowanych, ogłosił przez pisma publiczne, iż doniesienie, jakoby on w dniu 5 b. m. głosował był za porządkiem dziennym z *doda-niem powodów*, jest zupełnie mylne. Nazwał doniesie-nia te potwarczemi i oświadczył, iż, jak mówił, tak i głosował.

— W dzienniku *Sentinelle des Pyrenées* z dnia 6 Grudnia czytamy: „Wczoraj przez cały dzień słysza-no nad granicą huk armat. Dorozumiemy się, że pod *Elisondo* przyszło do walnej rozprawy; tém bar-dziej, iż wiadomo, że Karoliści postanowili byli oble-gać to miasto.“

— Listy z Pampelony donoszą, że małżonka Jene-rata Miny niebezpiecznie jest chora — W dniu 2 b. m. zrobił Mina wycieczkę na czele 11,000 ludzi. Co chwila spodziewamy się stanowczey bitwy.

— Zdaje się teraz, iż nie ulega żadney wątpliwości, że Xiążę Broglie uda się na miejsce Xięcia Talley-randa, jako Ambassador francuzki, do Londynu.

— Kommissya do rozbioru projektu do prawa, ty-czącego się odpowiedzialności Ministrów i reszty urzę-dników, złożona jest z następujących osób: PP. Mal-leville, Devaux, Pagès (Arriège), Sauzet, Montepin, Demouffe, Legrand, Lepelletier d'Aulnay i Havin. Uwagi godna, że wyjąwszy Panów Malleville i Mon-tépin, wszyscy Członkowie tej Kommissyi należą do *tiers-parti*, albo do opozycji. (Dz. P.)

Dnia 12.

Wczora o godzinie 11tey przed południem, udał się Hrabia Appony do Xięcia Talleyranda, i miał z nim długą naradę.

— Dnia 9 b. m. zaszyły niespokojności w szkole politechnicznej.

— Wczora odbyła się w Sądzie Kryminalnym sprawa Pana Bichat, odpowiedzialnego wydawcy dzien-nika *Tribune*, oskarżonego, iż w umieszczonym dnia 14 Września artykule pod napisem: „Podróż Króla do Compiègne“ obraził Monarchę. Sąd skazał go na jednoroczny areszt i zapłacenie 6,000 franków kary pieniężnej.

— *Indicateur de Bordeaux* z dnia 9 b. m. pisze: „Wiadomości z powstałych prowincyi hiszpańskich są ważne. Mina wyruszył dnia 4 b. m. z Pampelony na czele 11,000 dawnego woyska. Najlicniejszy oddział, którym sam dowodzi, udał się ku *Lumbier*. Karoliści cofnęli się do *Elisondo*. Dwa batalijony alawayskie poniosły niejaką stratę w bitwie z korpusem Jenerała *Cordova*.“

Dnia 14.

Izba Deputowanych miała znowu posiedzenie dnia 12 b. m. Ponieważ to była Sobota, przeto zatrudniano się petycyami, do Izby podanymi. Na ławce Ministrów znajdował się sam tylko Marszałek Mortier, a w sali nie było więcej, jak 100 Deputowanych: wielu bowiem

многие изъ нихъ, находились на засѣданіи Французской Академіи, которая въ сей день праздновала пріятіе Г. Тьерса.

— Г. Аниссон Дюперронъ, прочелъ свое предложеніе касательно исправленія лѣснаго Кодекса. Военный Министръ предложилъ, что бы воспитанники Военнаго Училища въ Ст. Сиръ, по окончаніи наукъ, поступали Подпоручиками въ Армію. Прощеніе касательно отмененія патентовъ, даваемыхъ типографщикамъ и совершеннаго освобожденія типографскаго искусства, передано Министру Внутреннихъ Дѣлъ.

— Потомъ Г. Делессертъ изъяснялъ свое предложеніе объ экономическихъ казначеихъ.

— *Messenger* извѣщаетъ, что Герцогъ Брогли рѣшительно назначенъ нашимъ Посланникомъ при Лондонскомъ Дворѣ. Но официальное назначеніе его потуда не послѣдуетъ, пока не составится окончательно Англійское Министерство. (Dz. P.)

— Турецкій посланникъ Мустафа Ресидъ Бей Генераль Тибурий Себастиани и Герцогъ Вассано третьяго дня имѣли у Короля аудіенцію. Вчера его Величество принималъ Директора Французской Академіи Лебрюна; Монархъ объявилъ ему, что одобряетъ избраніе Г. Виллемена въ должность пожизненнаго Секретаря Академіи.

— Вчера все утро большое множество Посланниковъ и иныхъ дипломатическихъ особъ находилось въ Министерствѣ вѣнскихъ сношеній.

— Королевско-Баварскій Посолъ Баронъ Пфелъ здѣсь скончался.

— Лордъ Бруггамъ съ Г. Дюпеномъ третьяго дня посетилъ биржу и обозрѣвалъ всѣ части сего великолѣпнаго зданія. (A.P.S.Z.)

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ И ИРЛАНДІЯ.

Лондонъ, 10-го Декабря.

Утренняя лѣтопись доноситъ: „Въ сію минуту прибылъ нарочный изъ Фальмута. По краткости времени не лзя сообщить всѣхъ подробностей заключающихся въ письмахъ доставленныхъ пароходомъ Конфансомъ, отпавшимъ изъ Лиссабона 2-го ч. с. м., по полудни. Содержаніе ихъ слѣдующее: „Первое число Декабря, ознаменованное возшествіемъ на Престолъ Брагантской фамиліи, содѣлалось нынѣ важнѣе и торжественнѣе по случаю обрученія Юной Королевы съ Герцогомъ Лейхтенбергскимъ, которое совершенно заступнымъ образомъ. Сіе призшествіе можно считать окончаніемъ дѣла, предпріятого умершимъ Императоромъ Донъ Педромъ. Совѣщанія, касательно бюджета непрерывно производились въ Палатѣ Депутатовъ, а при балотировкѣ большинство было въ пользу Министерства. Государство наслаждалось тишиною.“

— Вѣстникъ также получилъ частныя извѣстія изъ Лиссабона; но предоставляетъ себѣ сообщить оныя въ послѣдствіи времени, и только доноситъ что Г. Фалрадъ 25-го ч. с. м. возвратился въ Лиссабонъ изъ Посольства своего къ Герцогу Лейхтенбергскому и привезъ Герцогу Терциру уполномочіе онаго Герцога, заступить его мѣсто при совершеніи брачныхъ обрядовъ съ Королевою. Сіе обрученіе произведено 1-го числа Декабря съ большимъ торжествомъ.

— Глобъ помѣщаетъ частное письмо изъ Лиссабона отъ 2-го ч. с. м., и доноситъ, что 16-го ч. п. м., Португальская корвета, на которой находится Принцъ Лейхтенбергскій, плывя изъ Италіи въ Португалію, остановилась на якорѣ близъ Гибралтара, но сіе кажется не основательнымъ.

— Декабря 9-го числа имѣли у Короля въ Ст. Джемскомъ дворцѣ аудіенцію Кантербургскій Архіепископъ, Герцогъ Веллингтонъ, Сиръ Робертъ Пилъ, Сиръ А. Маннерсъ Суттонъ, Графъ Абердинъ, Маркграфъ Вингестеръ, Лордъ Гиль, ГГ. Кутларъ Фергуссонъ, Сиръ В. Вудсъ, и Сиръ А. Вудфордъ.

— Собраніе Тайнаго Государственнаго Совѣта въ сей день не было; но въ вечеру нѣсколько Тайныхъ Совѣтниковъ получили приглашеніе, явиться на другой день въ оное въ Ст. Джемскомъ дворцѣ. Вообще говорятъ, что подобное приглашеніе получилъ и Лордъ Станлей.

12-го Декабря.

Лордъ Меръ города созвалъ сегодня собраніе Городскаго Совѣта для прочтенія на адресъ онаго Совѣта Королевскаго отвѣта и для совѣщаній по сему предмету. Сей адресъ въ преобразовательномъ духѣ составленный есть первый, которой обнародованъ Придворною газетою.

— Предсѣдатель Коммерческой Палаты при Мельбурнскомъ Министерствѣ Г. Пулетъ Томсонъ издалъ отзывъ къ Мангестерскимъ гражданамъ съ изло-

зъ нихъ находило на посѣденіи академіи французской, которая дня того przyjmowała do swego grona Pana Thiers.

— P. Anisson Duperron odczytał wniosek swój względem poprawy Kodexu leśnego. Minister wojny wniosł, aby wychowawcy szkoły wojskowej w St.-Cyr, po nkończeniu nauk swych, wstępować mogli do wojska w stopniu Podporuczników. Petycją względem zniesienia patentów drukarzy i zupełnego usamowolnienia sztuki drukarskiej, przestano Ministrowi spraw wewnętrznych.

— P. Delessert rozwinął potém wniosek swój o kasach oszczędności.

— *Messenger* donosi, że Xiążę Broglie jest już stanowczo mianowany Ambasadorem naszym przy Dworze Londyńskim. Skoro Ministerjum Angielskie będzie zupełnie utworzonem, nastąpi urzędowa nominacya Xiącia. (Dz. P.)

— Poseł Turecki Mustafa-Reszyd-Bey, Jenerał Tyburcyusz Sebastiani, i Xiążę Bassano mieli zawczora u Króla audyencyą. Wczora Dyrektor Francuzkiej Akademii Lebrun od J. K. M. był przyjętym; Król oświadczył mu, że wybor P. Willemaine na dożywotniego Sekretarza Akademii potwierdzi.

— Wczora przez cały ranek wielkie mnóstwo Posłów i osób dyplomatycznych znajdowało się w Ministerjum stosunków zewnętrznych.

— Poseł Królewsko-Bawarski, Baron Pfeffel, życie tu zakończył.

— Lord Brougham z P. Dupin odwiedzał zawczora giełdę, i oglądał wszystkie części tej wspaniałej budowy. (A. P. S. Z.)

WIELKA BRYTANIA I IRLANDYA.

Londyn, dnia 10 Grudnia.

Morning-Chronicle donosi: „W tej chwili przybył umysłny z Falmouth. Krótkość czasu nie dozwala udzielić wszystkich szczegółów, objętych w listach, które przywiózł statek parowy *Confiance*, wypłynąwszy dnia 2 h. m. po południu z Lisbony. Treść ich następująca: Dzień 1 Grudnia, będący rocznicą wstąpienia rodziny Braganza na tron, stał się teraz ważniejszym i uroczystszym przez zaślubienie niūdey Królowej z Xiąciem Leuchtenberg, uskutecznione przez zastępstwo. Wypadek ten uważać można za ukonczenie dzieła, które zmarły Cesarz Don Pedro zaczął. Obrady względem budżetu odbywały się ciągle w Izbie Deputowanych, a przy głosowaniu większość była na korzyść Ministerjum. Kraj używał spokoyności.“

— *Courrier* otrzymał także prywatne wiadomości z Lisbony; lecz zastrzega sobie udzielenie ich na czas późniejszy, i donosi tylko: „Pan Bayard wrócił dnia 25 z. m. do Lisbony z posłannictwa do Xiącia Leuchtenberga, i przywiózł Xiąciu Terceira pełnomocnictwo, upoważniające tegoż Xiącia do zastąpienia go przy zaślubieniu z Królową. Zaślubienie to odprawio się dnia 1 Grudnia z wielką uroczystością.“

— *Globe* umieszcza list prywatny z Lisbony pod dniem 2 h. m. i donosi, iż dnia 16 z. m. korweta Portugalska, na pokładzie swoim mająca Xiącia Leuchtenberga, płynąc ze Włoch do Portugalii, stanęła na kotwicy niedaleko Gibraltaru, co jednak zdaje się być mylnem.

— Dnia 9 Grudnia mieli u Króla w pałacu St. James posłuchanie: Arcybiskup z Canterbury, Xiążę Wellington, Sir Robert Peel, Sir Ch. Manners Sutton, Hrabia Aberdeen, Margrabia Winchester, Lord Hill, PP. Cutlar Fergusson, Sir W. Woods i Sir A. Woodford.

— Zgromadzenie tajney rady stanu nie miało miejsca dnia tego; ale wieczorem kilku tajnych radców otrzymało wezwanie, aby nazajutrz znajdowali się na takowem zgromadzeniu w pałacu St. James. Powszechnie utrzymują, że podobne wezwanie otrzymał także Lord Stanley.

Dnia 12.

Lord Prezydent miasta zwołał na dzień dzisiejszy zgromadzenie rady gminney, celem przeczytania odpowiedzi Królewskiej na adres wspomnionoy Rady i naradzenia się w tej mierze. Adres ten ułożony w duchu reformy jest pierwszym, który gazeta dworska ogłosiła.

— Pan Poulet Thomson, Prezes Izby handlowej za Ministerjum Melbourne, wydał do obywateli w Manchester odezwę z oświadczeniem swych zasad po-

женіемъ своихъ политическихъ правилъ. Будущее благоденствіе націй усматриваетъ онъ единственно въ устраненіи злоупотребленій, въ развитіи промышленности, и въ облегченіи народнаго бремени. Наконецъ обѣщаетъ сии цѣли поддерживать. (Dz. P.)

И т а л і я.

Генуя, 3-го Декабря.

Въ прошедшую Недѣлю Король находился въ концертѣ большой Музыкальной Академіи, который Кавалеръ Баронъ Паганини, родившійся въ Генуѣ удостоилъ своею игрою на скрипкѣ.

Туринъ, 6-го Декабря.

Ихъ Королевскія Величества, обще съ Герцогиню Сабандско-Кариньянъ возвратились изъ Генуи въ здѣшнюю столицу. (Dz. P.)

И с п а н і я.

Мадридъ, 2-го Декабря.

Англійскій Посоль Г. Виллерсъ, имѣетъ нынѣ отъ роду 30 лѣтъ, и достигъ счастія невѣдомаго въ лѣтописяхъ Англійской дипломатіи, ибо по нѣскольколѣтнему пребываніи при Посольствахъ въ С. Петербургѣ и Парижѣ получилъ нынѣ важное посольское мѣсто въ Мадридѣ. (Dz. P.)

П о р т у г а л і я.

Лиссабонъ, 2-го Декабря.

Министры 30-го ч. Ноября сообщили Палатѣ Депутатовъ брачный договоръ Королевы, а потомъ тотчасъ отправились въ Невиссидатскій дворецъ, гдѣ креймушественно произволился Кабинетный а потомъ Государственный Совѣтъ.

— Герцогъ Пальмелла 24-го ч. п. м. укорялъ оппозицію, что она своими прѣвѣніями въ малозначущихъ предметахъ, останавливаетъ теченіе дѣлъ. Едва онъ это объявилъ тотчасъ всѣ Члены оппозиціи противъ него возстали, такъ что съ трудомъ возстановлено спокойствіе въ Палатѣ Депутатовъ.

— Перемѣна Министровъ въ Англіи, произвела здѣсь большое впечатлѣніе. Королева Христина требуетъ войска и по сему поводу, уже нѣсколько разъ, Тайный Совѣтъ имѣлъ свои засѣданія. Сарменто въ Мадридѣ объявляетъ, что помощь изъ Португаліи необходима. Ускорили также бракосочетаніе Королевы, ибо опасались чтобы Англія по сему предмету не сдѣлала какихъ либо препятствій. Патриархъ далъ разрѣшеніе, чему доселѣ не было примѣра. Сей бракъ противится опредѣленіямъ Коронныхъ Законовъ, по которымъ царствующая Королева, не можетъ вступить въ бракъ съ иноземнымъ Принцемъ.

— Салданга проводитъ жизнь въ удаленіи отъ Правительства и рѣдко является въ Палатѣ. Напротивъ того онъ благопріятствуетъ Пизарру и дѣятельно старается, чтобы слѣдствіе по дѣлу послѣдняго предпринятое быто опубликовано, какъ бы желая подвергнуть всеобщей ненависти нынѣшній Правительственный мѣста.

— Мы узнали что въ Брагѣ произошли безпокойства. Въ Трас-ос-Монтесъ, возмущился Бельгійскій отрядъ, оттого, что не получилъ причитавшагося за нѣсколько мѣсяцевъ жалованья. (D. P.)

С е р б і я.

Бельградъ, 28-го Ноября.

Въ продолженіи Сентября мѣсяца, Султанъ пожаловалъ Сербскому Князю Милошу большой орденъ Имперіи, богато алмазами осыпанный и предоставилъ Гуссейну Пашѣ, чтобы собственноручно вручилъ оный Князю; что въ исходѣ сего мѣсяца и исполнено. Какъ это первый случай, что Сербскій Князь получаетъ Турецкій орденъ, то сие было поводомъ ко многимъ празднествамъ въ Сербіи, особенно въ столичномъ городѣ Крагуевацѣ.

— Князь Милошъ, который непрерывно печется о преосвѣщеніи народа ему вѣреннаго, первыхъ чиселъ Октября послалъ распоряженіе къ Директору народнаго Просвѣщенія Лазарію Оедоровичу, коимъ предоставилъ учрежденіе Сербской Гимназіи подъ временнымъ руководствомъ извѣстнаго Сербскаго ученаго Писателя Димитрія Исайловича, опредѣливъ чтобы науки по Европейскимъ Гимназіямъ преподаваемыя, были распределены на 4 года. Науки изъясняться будутъ на Сербскомъ діалектѣ; чего еще никогда не было даже по Гимназіямъ въ Карловацахъ и Нейзацѣ. (D. P.)

СОВРЕМЕННАЯ ИСТОРИЯ.

Виниски изъ сочиненія Графа Гуровскаго.

Графъ Адамъ Гуровскій, одинъ изъ извѣстнѣйшихъ участниковъ въ мятежѣ Царства Польскаго,

литичныхъ. Дalszą pomysłowość kraju upatruje jedynie w uchyleniu nadużyć, w rozwinieciu przemysłu, i zmniejszeniu ciężarów krajowych. Przrzeka nakoniec popierać takowe cele. (Dz. P.)

W ł o c h y.

Genua, 3go Grudnia.

Król znajdował się w zeszłą niedzielę na koncercie wielkiej Akademii muzycznej, którą Kavalier Baron Paganini rodem Genuńczyk, swoją grą na skrzypcach uświetnił.

Turyn, 6go Grudnia.

Królestwo Ichmość, wraz z Xiężną Sabaudzko-Carignan, wrócili z Genui do tutejszej stolicy. (Dz. P.)

H i s z p a n i a.

Madrjt, dnia 2 Grudnia.

Posel Angielski Pan Villiers, ma dopiero 30 lat, i doznał niesłychanego w rocznikach dyplomacyi angielskiej szczęścia, iż po kilku latach zostawania przy Poselstwach w Petersburgu i Paryżu, otrzymał teraz ważny urząd Poselski w Madrycie. (Dz. P.)

P o r t u g a l i a.

Lisbona, dnia 2 Grudnia.

Ministrowie udzielili dnia 30 Listopada Izbie Deputowanych intercyzę ślubną Królowey, po czém zaraz udali się do pałacu Necessidades, gdzie najpierwiew odprawiła się Rada Gabinetowa, a potem Rada Stanu.

— Xiążę Palmella wyrzucił dnia 24 z. m. opozycyi, iż swojemi sporami w rzeczach mało znaczących, tajemnie bieg interesów wstrzymuje. Ledwo to oświadczył, zaraz wszyscy Członkowie opozycyi powstałi przeciw niemu, i z trudnością zdołano przywrócić spokójność w Izbie Deputowanych.

— Zmiana Ministrów w Anglii, sprawiła tu wielkie wrażenie. Królowa Krystyna żąda woyska; i odbyło się już z tego powodu kilka posiedzeń Tayney Rady. Sarmiento w Madrycie oświadcza, że pomoc z Portugalii koniecznie jest potrzebną. Spieszono się z zamęzściem Królowey, ponieważ się obawiano, aby Anglia nie uczyniła w tej mierze jakich przeszkod. Patriarcha dał dyspensę, czego dotąd nie było przykłądu. Małżeństwo to sprzeciwia się zasadom ustawy fundamentalnej, podług której Królowa Panująca nie może zaślubić cudzoziemca.

— Saldanha żyje w oddaleniu od Rządu, i rzadko ukazuje się w Izbie. Za to sprzyja bardzo Pizzarowi, i usilnie się stara, aby śledztwo, z tym ostatnim przedsięwzięte, było ogłoszone, jak gdyby chciał tylko ściągnąć nienawiść publiczną na władze istniejące.

— Właśnie dowiadujemy się, że w Braga wydarzyły się niespokojności. W Tras-os-Montes wyszedł z cierpliwości oddział Belgijski, z powodu, iż od kilku miesięcy żołąd mu zalega. (Dz. P.)

S e r w i a.

Belgrad, 28 Listopada.

W ciągu Września, Sułtan udzielił Xięciu Serbskiemu Miłoszowi wielki order Państwa, bogato brylantami wysadzany, i polecił Husseinowi Baszy, aby własnoręcznie wręczył go Xięciu; co też przy końcu tego miesiaca nastąpiło. Gdy to jest pierwszym przy padkiem, że Xiążę Serbski otrzymuje order Otomański, dał przeto powód do licznych uroczystości w Serbii, mianowicie w stolicy Kragujevaczu.

— Xiążę Miłosz, starający się ciągle o oświatę swego ludu, wydał w pierwszych dniach Października rozporządzenie do dyrektora oświaty publicznej Łazarza Teodorowicza, polecając urządzenie Gimnazjum Serbskiego pod tymczasowym kierunkiem znanego Serbskiego uczonego literata Dymitra Isajłowicza, i ustanowił, aby nauki w Europejskich Gimnazyach wykładane, na 4-letni kurs były rozłożone. Nauki udzielane będą w języku Serbskim, co jeszcze nigdy nie miało miejsca, nawet w Gimnazyach w Karłowicach i Neusatz. (Dz. P.)

HISTORYA SPÓŁCZEŚNA.

WYJĄTEK z DZIEŁA HRABIEGO GUROWSKIEGO.

Adam Hrabia Gurowski, jeden z głośniejszych spółników buntu w Królestwie Polskim, oddalwszy

удалившись во Францію съ горстью выходцевъ, издалъ нынѣ въ Парижѣ сочиненіе, изъ коего Газета Франціи (Gazette de France, Samedi, 22 Novembre, 1834) содержитъ въ себѣ выписку, которую мы представляемъ нашимъ читателямъ въ слѣдующемъ, возможно близкомъ переводѣ:

„Не могу быть гражданиномъ міра, не имѣя нигдѣ домашняго крова, но не хочу въ то же время быть и подданнымъ безначалія, невѣжества и ненависти, не хочу быть привязаннымъ къ трупъ безжизненному. Никогда не поздно исправиться, точно также, какъ никогда не поздно расширить кругъ своихъ познаній, и приблизиться къ истинѣ. Стряхнувъ съ себя старую, мертвую пыль, можно распространить, или по крайней мѣрѣ исправить свои убѣжденія и вѣрованія; всякъ можетъ узнать свою родину, если въ ней находятся всѣ члены первоначальнаго ея семейства *).

„Народъ палъ политически, когда не имѣетъ цѣли, къ которой бы направилъ свою дѣятельность, когда не имѣетъ довѣрія къ самому себѣ; онъ погружается въ политическую летаргію, ибо все, что живетъ, то сильно чувствуетъ нужду обнаруживаться съ внѣшней стороны, а то, что не можетъ развиваться извнѣ, не имѣетъ уже внутри себя ни какого жизненнаго начала.

„Мы увидимъ, что Польша никогда не имѣла ни цѣли для своей дѣятельности, ни потребности дѣйствовать внѣ себя, и что, напротивъ, Россія всегда удовлетворяла этимъ двумъ главнѣйшимъ условіямъ политическаго обнаруженія жизни государственной.

„Исторія Польши представляетъ единственное и рѣдкое зрѣлище въ лѣтописяхъ народовъ: при самомъ началѣ ея хронологическаго появленія, можно уже примѣтить зародыши болѣзни, бывшей причиною ея смерти. При самомъ рожденіи, первоначальныя органическія частицы ея уже были отравлены, подобно подверженному Англійской болѣзни ребенку, который, вступая въ міръ, самъ въ себѣ несетъ сѣмена яда, долженствующаго умертвить его.

„Въ концѣ IX вѣка, Польша начинаетъ ясно обозначаться между Европейскими Государствами, и принятіемъ Католической Вѣры входитъ въ великую Христіанскую семью.

„Россія въ одинъ вѣкъ сама собою приобрѣла болѣе перевѣса въ политическомъ равновѣсіи Государствъ, чѣмъ Польша въ продолженіе восьмисотъ лѣтънаго своего существованія.

„Ягеллоны безпрестанно только ссорились съ дворянствомъ, никогда не имѣя силы покорить его и восторжествовать надъ буйствомъ, которое все разстроивало. Такимъ образомъ Поляки, не смотря на свою неоспоримую храбрость, умѣли только побѣждать, и никогда завоевывать.

„А между тѣмъ, съ самаго начала историческаго міра и до сихъ поръ, — завоеваніе было первымъ и почти единственнымъ закономъ составленія Государства. Что препятствовало Польшѣ исполнить этотъ законъ надъ странами сопредѣльными? Завоевать или быть завоевану — вотъ великая политическая формула. Кто виноватъ, что Польша никогда не умѣла ни пользоваться ею, ни извлекать изъ нее для себя выгоды? Если она не завоевала Востока Европы при тѣхъ выгодахъ, которыя считала въ своей власти въ XVII вѣкѣ, то значитъ предназначалась быть побѣжденною, поработенною, уничтоженною политически отъ Россіи, уступить Россіи верховную власть во Славянствѣ, котораго Польша не умѣла ни сосредоточить, ни оживить, и которому никогда не могла дать перевѣса.

„Европа во всѣхъ многоразличныхъ переворотахъ, въ войнахъ за Вѣру, за верховную власть и за равновѣсіе сей послѣдней, никогда не занималась ни Славянскими народами, ни Польшею, которую считала какъ бы не существующею. Россіи, ея власти обизано могучее племя Славянъ тѣмъ важнымъ мѣстомъ, которое занимаетъ нынѣ въ спорахъ Европейской политики.

„Въ самыя цвѣтушія, по словамъ Историковъ,

сіе до Франціи з гарсткѣмъ эмигрантовъ, выдалъ тогда въ Парижѣ дѣло, з котораго газета Франціи (Gazette de France, Samedi, 22 Novembre 1834) zawiera wyjątek, który dla czytelników naszych umieszczamy w przekładzie, ile można, najbliższym:

„Nie mogę stać się obywatelem świata, bez domowego ogniska, lecz oraz nie chcę być poddanym anarchii, niewiedomości i nienawiści, i przywiązywać się do trupa. Do poprawienia się, równie jak do rozszerzania zakresu swych wiadomości i do zbliżania się do prawdy, nigdy nie jest za późno. Wstrząsając starym i przegniłym prochem, można rozprzestrzenić, a przynajmniej sprostować swe przekonanie i swoje mniemanie; każdy może znać ojczyznę, która w sobie obejmuje wszystkich członków pierwotnej rodziny jego. *)

„Jest to najmocniejszym dowodem upadku politycznego narodu jakiego, skoro tenże nie ma celu, ku któremu by mógł zwrócić swą działalność, i skoro brakuje mu na zaufaniu w samym sobie. Wpada wtedy w letarg polityczny; ponieważ wszystko, co żyje i jest silnym, czuje w sobie potrzebę do działań zewnętrznych, a co się zewnętrznie rozwijać nie może, nie posiada wewnątrz żadnego pierwiastku żywotnego.

„Utrzymamy, jak Polska, ani miała celu działalności swojej, ani też czuła potrzebę zewnętrznego działania, a przeciwnie Rosja dopełniała ciągle obudwóch tych głównych warunków politycznego Państwa życia.

„W dziejach Polski spostrzegamy to szczególne i rzadkie zjawisko w Historii Narodów, że od początku chronologicznego jej ukazania się, daje się dostrzegać zło, które stało się przyczyną upadku państwa tego. Już w pierwszej chwili utworzenia się Polski, były pierwiastki jej zaturte, jak u dziecka, dotkniętego angielską chorobą, które, rodząc się, przynosi na świat z sobą, pierwsze zarodki trucizny, mającej je zgubić.

„Polska zaczęła być dokładnie znaną, jako państwo ku końcowi wieku IX. Przechodząc do Wiary Chrześcijańskiej, weszła do wielkiej rodziny Chrześcijaństwa.

„Rosja w ciągu jednego wieku umiała zyskać, sama przez się, większą przewagę w szali politycznej Państw Europejskich, niż Polska przez ciąg 8mju wieków.

„Jagiellonowie wadzili się tylko ze szlachtą, nie mając nigdy dosyć mocy, aby ją ujarzmić, i władać temi zawichrzeniami, które we wszystkiém nadwergęły porządek publiczny. Tym sposobem stało się, iż Polacy, mimo niezaprzeczonej swej odwagi, umieli wprawdzie zwyciężać, ale nigdy nie umieli podbijać.

„A przecież od czasu, jak znamy historią świata, podbicie jest dotąd pierwszym i prawie jedynym prawem tworzenia się Państw. Cóż przeskodziło Polsce wykonywać je z rozsądkiem nad krajami ościennymi? Trzeba podbijać, aby nie być podbitym; to jest ów główny przepis polityczny. Jaki Polska nie umiała nigdy do niego zastosować się, nigdy z przepisu tego korzystać, któż temu jest winien? Kiedy nie mogła zwyciężyć Wschodu z zasobami i korzyściami, jakie mniemała posiadać w wieku XVII, stało się jej przeznaczeniem być zwyciężoną, ujarzmioną, wymazaną z rzędu Państw przez Rosję; odstąpić tej ostatniej to zwierzchnictwo nad Słowiańszczyzną, którego Polska nie umiała ani zjednoczyć, ani ożywić, i któremu nigdy nie zdołała nadać przewagę.

„Europa w przeistoczeniach, które ją spotkały w swych wojnach religijnych i walkach o władzę najwyższą lub o równowagę, nie zajmowała się nigdy, ani Słowiańszczyzną, ani właściwie Polską; uważała je za nieistniejące. Dopiero przez Rosję, przez jej potęgę, zajmuje silne plemię Słowian, to przeważne miejsce w rozprawach polityki Europejskiej.

„W czasach, które dziejopisowie Polscy uważali

*) Принимая участіе въ событіяхъ, къ несчастію колебавшихъ Польшу въ 1830 году, я почиталъ себя въ правѣ изъяснить такимъ образомъ личныя свои чувствованія. Все, что съ того времени столь быстро происходило передъ моими глазами, это соединеніе страданій съ екорбію душевную, необходимо заставлялъ идеи сосредоточиваться, и давалъ чувствовать нужду въ успокоеніи, въ мирной дѣятельности. Я не могу оставаться въ одиночествѣ; мнѣ нужны подпора, поддержка, покровительство. Только въ Государствѣ могу найти ихъ. Напрасно я искалъ ихъ вдалекѣ отъ этого мѣста, гдѣ Провидѣніе даровало мнѣ жизнь. *Примѣч. Сочинителя.*

*) Należąc do wypadków, które nieszczęśliwie wstrząsnęły Polskę w roku 1830 mniemałem, iż mogę dać to tłumaczenie osobistych moich uczuć. Wszystko, co odtąd tak nagle działo się w oczach moich, to połączenie cierpień z boleścią duszy, przywieść musi koniecznie do pomysłów zbiorowych, i daje uczuć potrzebę spoczynku i spokojnej działalności. Nie mając w sobie siły do zostawiania odoobnionym; potrzebuję podpory, pomocy i opieki. Nie mogę jej znaleźć, jak w państwie (dans l'état). Na próżno szukałbym jej gdzieindziej, jak na tej ziemi, gdzie mi los dał uzyć światła dzienne. *(Uwaga Autora.)*

времена Польши, при двухъ послѣднихъ Ягелло-нахъ, континентальная Европа состояла преимуще-ственно изъ двухъ Государствъ: Франціи и Имперіи. Представителемъ одной былъ прекрасный Домъ Ва-луа, второй — Карлъ V и Императоры. Что же тог-да дѣлала Польша? Она оставалась чуждою всему, что двигало Европу. Никогда Польша не имѣла ни продолжительныхъ сношеній, ни дипломатическихъ представителей ни при какомъ Дворѣ Европейскомъ; едва вѣрили тогда, что въ Польшѣ есть какіе нибудь законы, имѣющіе власть. Никогда ни одинъ Дворъ не требовалъ ея вліянія, никогда Короли ея не бы-ли допущены къ подписанію ни одного договора. Рос-сія же нынѣ, всюду дѣйствующая, занимаетъ пер-вое мѣсто между Державами; всякое движеніе поли-тическое крѣпко связано съ ея волею. Вотъ лучшее доказательство жизни, силы; вотъ ручательство въ необходимости существованія Россіи для Европы, ру-чательство надежнѣйшее, чѣмъ всѣ декламаторскія фразы объ уничтоженіи Польши, пущенныя на вѣ-теръ нѣкоторыми мнимыми публицистами.

„Если бы Польша завоевала и покорила себѣ Ли-товскія земли, то и тогда не могло бы произойти та-кого соединенія, которое льстило бы воображенію поэтовъ; но во всякомъ случаѣ, это соединеніе бы-ло бы полезнѣе для обѣихъ странъ. Если бы идея Государства могла когда нибудь проникнуть въ Поль-шу, мощная рука долженствовала бы скрѣпить свя-зи, и утвержденіе власти должно бы было сдѣлаться главнѣйшею цѣлю, въ то время, когда все въ Евро-пѣ стремилось къ сему. Это была величайшая тай-на, составлявшая силу всѣхъ прочихъ Государствъ, и доставлявшая имъ возможность дѣйствовать внѣ и развиваться внутри. Подпора, приставляемая къ нѣ-которымъ растеніямъ, бываетъ однимъ изъ условий ихъ возрастанія. Сила власти — подпора, необходи-мая для возрастанія Государства.

„Науки, воздѣлываемыя съ нѣкоторымъ блескомъ подъ правленіемъ Дома Ягеллоновъ, всегда ограни-чены были подражаніемъ Классикамъ, и переводомъ авторовъ Италіянскихъ. Многіе Поляки даже отда-вали преимущество Латинскому языку надъ отече-ственнымъ, принимавшимъ чуждые обороты и уда-лявшимся отъ родства съ Славянскимъ, которое Рус-скій языкъ сохранилъ во всей чистотѣ.

„Польскій языкъ, составленный по чуждому о-бразцу, по языкамъ Латинскому, Италіянскому и Французскому, сдѣлался сухъ и отчасти безобразенъ, какъ всегда бываетъ съ тѣломъ, принужденнымъ под-вергаться перемѣнѣ различныхъ формъ, неимѣющихъ между собою никакого отношенія. Онъ болѣе и бо-лѣе становится чуждъ Славянскому слуху, а языкъ Русскій, нарѣчіе знакомое всѣмъ Славянамъ, доста-вляетъ Верховной Власти, выражающей на немъ, новое орудіе, которое, скрѣпляя связь Славянскихъ племенъ, уже соединенныхъ между собою единствомъ политическимъ и религіознымъ, составляетъ такимъ образомъ полный синтезъ, и увеличиваетъ вліяніе вла-сти, ибо Русскій языкъ — природный большей части ея подданныхъ. Высохшій языкъ Польши имѣетъ въ Просодіи только одинъ звукъ, тогда какъ Рус-скому нѣтъ равнаго въ разнообразіи музыкальных интонацій. Обладая звуками, болѣе приятными для слуха, чѣмъ звуки Польскаго, онъ можетъ соперни-чествовать въ пѣніи съ Италіянскимъ. Отъ этого на-родъ Русскій — музыкантъ по природѣ; всякая рабо-та у него размѣрится пѣніемъ, и часто Русскій крест-янинъ пѣсню, а не плетью возбуждаетъ коня свое-го, везущаго тяжести.

„Когда прекратился Домъ Ягеллоновъ, Польша сдѣлалась обширною сценою безпорядковъ и неу-стройствъ политическихъ. Что бы ни говорили Поль-скіе Историки, Польша, даже при двухъ послѣднихъ Короляхъ этой линіи, была Государствомъ самымъ разстроеннымъ въ Европѣ. Не было въ ней ни по-рядка, ни властей; самое своекорыстное безначаліе царствовало повсюду.

„Рѣшительное принятіе избирательнаго спосо-ба возведенія на Престолъ Государей — въ концѣ XVI вѣка (1573), когда въ Россіи и во всей континен-тальной Европѣ высшая власть упрочивалась монар-хическою формою и поглащала въ себя всѣ прочія, доказываетъ, какъ чужды были умамъ Поляковъ во-просы государственныя, какъ никогда не были спо-собны они понимать требованій современности, и какъ чуждъ имъ народъ, не имѣя Государей, которые бы составляли съ нимъ одно цѣлое, которые бы умѣли управлять имъ, былъ самъ собою неспособенъ найти точку взгляда, чтобы видѣть, понимать и оцѣнивать все вокругъ него непрерывно волновавшееся.

„Избирательная корона Польши составляла для Европейскихъ Государей цѣль нѣкотораго остраки-зма, или отдаленной ссылки, посредствомъ коей они

за наисвѣтнѣйшее для Польши: под панованіемъ двухъ ostatnich Jagiellonów, Europa (stałego ładu) złożona była głównie z dwóch stronnictw politycznych: Fran- cyi i Cesarstwa. Pierwszą reprezentował piękny dom Valois, drugie Karol V i Cesarze. Cóż wtedy robiła Polska? Oto, nie zajmowała się tém bynajmniej, co wtedy poruszało całą Europę. Nigdy Polska nie mia- ła ciągłych stosunków, ani reprezentacyi dyplomaty- czney przy żadnym Dworze Europejskim; zaledwie wierzone, iż ma ustawy obowiązujące. Żaden obcy Dwór nie domagał się nigdy wpływu Polski, nigdy jej Królowie nie byli wzywani do podpisu traktatów. Dzi- sia Rosya, wszędzie obecna, jest pierwszém Mocar- stwem; każde poruszenie polityczne przywiązuje się najsilniey do jej woli. Jest to najlepszym dowodem życia jej i siły; jest to pewniejszą rękojmią, że Ros- sya musi istnieć dla Europy; niż wszystkie okresy de- klamacyjne nad zagładą Polski, rozgłaszane szeroko i długo przez kilku mniemanych publicystów.

„Gdyby Polska była podbita i ujarzmiła Litwę, nie byłoby wprawdzie nastąpiło połączenie, pochlebia- jące wyobraźni poetów; ale byłoby z tego wynikało więcej korzyści dla obu krajów. Gdyby jaki pomysł prawdziwie polityczny był kiedy w Polsce mógł po- stać, byłiby się Polacy przekonali, iż żelazną dłońią należało ścieśniać węzły, i że wzmocnienie władzy po- winno być bynajmniej głównym celem w chwili, w której cała Europa dążyła do osiągnięcia tego skutku. Ta była tajemnica, która nadała siłę wszystkim innym Państwom, i która ułatwiła im działalność zewnętrzną i wewnętrzną sił swoich rozwijanie. Podpora, któ- ra się daje pewnym roślinom, jest jednym z warun- ków ich wzrostu. Siłność władzy, — oto jest podpora, która pomaga Państwom do wzrostu.

„Nauki, pod Jagiellonami dosyć świetnie piele- gnowane, ograniczały się wszelako na prostém naśla- dowaniu klasyków i na tłumaczeniu pisarzów Wło- skich. Wielu Polaków przekładało nawet łacinę nad język narodowy, który otrzymał zwrot obcy i oddalał się coraz bardziej od pobratymstwa Słowiańskiego, któ- re język Rosyjski zupełnie zachował.

„Język Polski, obrabiany na wzór zagraniczny, naginany podług łaciny, włoszczyzny i francuzczyzny, nabrał przez to oschłości i pewney ostrości, jak się to często zdarza, kiedy ciało powoli jest zmuszane do przyymowania różnych kształtów, niemających z sobą żadnego związku. Staje się coraz bardziej obcym dla ucha Słowiańskiego; a język Rosyjski, język wszyst- kich Rosyan dodaje siłę, nim się tłumaczący, nowy węzeł, który, ścieśniając węzły jedności polityczney i religijny, tworzy tym sposobem najsilniejszą po- łączenie, i powiększa jeszcze wpływ onegoż, przez to, iż jest językiem oyczystym najliczniejszej masy pod- danych jego. Język Polski, będąc zeschłym, nie po- siada w prozodii, jak tylko jeden ton, podczas, gdy Rosyjski nie ma sobie równego co do rozmaitości mo- dyfikowanych intonacyi. Brzmienia jego, słodsze dla ucha od Polskich, pozwalają mu ubiegać się o pierw- szeństwo w śpiewie z językiem włoskim. Naród też Rosyjski jest z natury muzykalnym; każda praca od- bywa się u niego przy śpiewie, i często wieśniak Ros- syjski używa melodyi, a nie bicia, aby ożywić dzia- łalność konia swego, ciągnącego ciężary.

„Po wygaśnięciu rodu Jagiellonów, stała się Pol- ska obszernym ogniskiem nieporządku i rozdzielenia politycznego. Mimo twierdzeń dziejopisarzy Polskich, była Polska już pod dwoma ostatniemi Królami tego szczepu, krajem najbardziej rozprzężonym w Euro- pie. Bez porządku, bez władzy, wszystkiem rządziła najeegoistyczniejsza anarchia.

„Obieralność Monarchy, przyjęta stanowczo — przy końcu wieku XVI, (r. 1573) wtedy, kiedy władza naye- wyższa, tak w Rosyi, jak w całej Europie (stałego ładu), utwierdziła się przez formę monarchiczną, i po- chłonięta wszystkie inne, dowodzi, iż Polacy nie by- li nigdy zdolnymi pojąć: czego czas wymaga? i że na- rod cały, pozbawiony naczelników, którzyby się byli z nim zjednoczyli (*identifiés*) i którzyby nim byli kie- rowali, nie posiadał tego rzutu oka, któryby mu był dał poznać, zrozumieć i ocenić to wszystko, co się ciągle działo wokoło niego.

„Dla Monarchów Europejskich obieralność Ko- rony Polskiej dopełniała ich celu, jako rodzaj ostracy- zmu, oddalonego wygnania, przez które uwalniały się

избавлялись отъ людей подозрительныхъ: такъ Карлъ IX поступилъ съ братомъ своимъ, Герцогомъ Анжуйскимъ и Королемъ Польскимъ, а нѣсколько позже Лудовикъ XIV съ Принцемъ Конти.

„Для Австрійскаго Дома корона Польская была также всегдашнюю цѣлью исканій: онъ хотѣлъ присвоить ее себѣ точно такъ же, какъ присвоилъ короны Богемскую, Моравскую, Венгерскую и отчасти Нидерландскую. Наконецъ Цари Русскіе, Самодержавные у себя, въ своихъ обширныхъ владѣніяхъ, видѣли и тогда еще будущую судьбу своего Царства, долженствующаго сдѣлаться главою всѣхъ Славянскихъ народовъ, стать въ центрѣ и принять участіе въ движеніи дѣлъ и событій Европейскихъ. Тогда начали они борьбу о первенствѣ съ Польшею, которая, идя все быстрее и быстрее къ своему разрушенію, приближалась уже къ той минутѣ, когда должна была затмиться какъ политическое тѣло. Потерявъ безвозвратно случай сосредоточить въ себѣ Востокъ Европы, она сдѣлалась странною, коей неподвижность и внутренняя порча только препятствовали развитію Славянскихъ народовъ.

„Кто знаетъ Исторію, видитъ, что Поляки не имѣютъ права ни на кого жаловаться: имъ во всемъ должно обвинять самихъ себя. Они никогда не умѣли итти вровень съ современными потребностями, не умѣли существовать, были неспособны къ этому, и собственными руками, долго, долго трудились надъ собственнымъ своимъ уничтоженіемъ. Европа ли, Россія ли отняла у нихъ этотъ духъ самохраненія, который не замѣтенъ въ продолженіе всей политической ихъ жизни?

„Россія всегда имѣла основные законы вѣчнаго политическаго существованія, и всегда въ точности соблюдала ихъ. Россія одержала надъ Польшею побѣду и военную, и дипломатическую. Если Россія могла поглотить Польшу послѣ столь многихъ и столь различныхъ переворотовъ, не лучшее ли это доказательство, что самъ Богъ къ сему избралъ ее, руководилъ и уготовлялъ пути ея?

„Всѣ условія смерти и разстройства Польши выводятся изъ Исторіи ея, изъ политической жизни и особеннаго характера умственныхъ способностей Поляковъ. Въ Россіи все сила, крѣпость, дѣятельность, жизнь, будущее. Духъ, тѣло и языкъ — все въ ней неизмѣримо плодотворно, способно къ обширнѣйшему развитію, какое только слышала Исторія. У Польши — только прошедшее, лишенное всякаго достоинства; у Россіи, будущее, будущее безпредѣльное, неизмѣримое.

„Исторія Польши показываетъ, что она не могла ожидать ни вниманія, ни выгоды отъ Европы, для коей не имѣла ни какой цѣны существенной. Отдѣленная отъ всѣхъ Государствъ, Польша ничего не представляетъ; выгоды ея неразлучны съ выгодами Россіи, которой Правдивіе судило быть матерью и стражемъ народовъ Славянскихъ.

„Россія приготовляетъ великія и благотворныя событія. Выгода Польши, взятая отдѣльно, менѣе чѣмъ капля въ Океанъ; она не составляетъ теперь ни факта, ни нужды, ни потребности, ни необходимости, она — пустое слово, безмысленно поставленное къ чему-то, что само по себѣ — ничто.

„Никогда истинная промышленность не могла укорениться на почвѣ Польской. Характеръ обитателей ея, безпечный и надменный, болѣе, чѣмъ характеръ Китайцевъ, дѣлалъ ихъ неспособными ни для какого изобрѣтенія, ни для какого пути къ улучшеніямъ. Во всей обширной сферѣ труда промышленнаго, одна только Польша не можетъ принести на общій рынокъ ни какого мануфактурнаго или изобрѣтеннаго ея самою произведенія. Подражательница даже въ мѣлочахъ, она не имѣетъ у себя необходимаго класса купцовъ изъ природныхъ своихъ обитателей.

„Россія, вмѣщая въ себѣ классъ промышленный, владѣетъ сравнительно большимъ числомъ крестьянъ освободенныхъ и имѣющихъ земли, чѣмъ Польша.

„Въ торговой мнѣ съ другими Государствами, существованіе оригинальной Русской промышленности представляется само собою, а не заимствованіемъ какъ бытіе Польской промышленности, которая доставляетъ только сырые продукты, производимые самою Природою и почвою, и которая никогда не умѣла увеличить цѣнности ихъ искусствомъ. Польша, извлекаемая Европою изъ развитія Россіи, занимаетъ ее гораздо болѣе и по причинамъ несравненно существеннѣйшимъ, чѣмъ изложенная червами прошедшая жизнь Польши.“ (Сбв. Пз.)

od osób, które im w ich Państwach stawały na przeszkodzie. Przekonywa o tém ówczasowe postępowanie Karola IX, względnie brata swojego Henryka III, Xięcia Anjou i Króla Polskiego, później Ludwika XIV względnie Xięcia Conti.

„Dom Austriacki pałał znów ciągle żądzą przyłączenia Korony Polskiej; równie, jak mu się to udało co do Czech, Morawii, Węgier i części Niderlandów. Wreszcie Carowie Rosyjscy, mając u siebie nieograniczoną władzę, w obszernych swych dziedzinach, przeczuwali od owego czasu, iż przeznaczeniem Państwa ich było: stanąć na czele całej Słowiańszczyzny, dostać się do jej środka i przyłączyć się do toku interesów i wypadków Europejskich. Odtąd-to zaczęli ową walkę o pierwszeństwo z Polską, która, postępując coraz bardziej w swoim rozprężeniu, zbliżała się do chwili, w której miała zniknąć z rzędu Państw politycznych. Zaniedbawszy bez powrotu sposobność połączenia (centraliser) w sobie Wschodu Europy, nie była, jak tylko ciałem, którego bezczynność i zepsucie przeszkadzały rozwinięciu się Słowiańszczyzny.

„Znając swe dzieje, nie mogą nawet Polacy żalić się; ponieważ tylko sami siebie winni oskarżać. Nigdy nie umieli postępować zgodnie z potrzebami czasu; nie umieli istnieć; są niezdolni do tego, i długi pracą własnych rąk swoich, sami się zgnobili. Czy to Europa, czy to Rosya pozbawiła ich tego ducha zachowawczego, który się przebiega przez cały ciąg życia ich politycznego?

„Rosya zachowała zawsze prawa zasadnicze zewnętrznego bytu politycznego; ściśle się ich trzymała; Rosya podbiła Polskę przez broń i dyplomacyą. Jeżeli Rosya umiała wcielić do siebie Polskę po tylu i tak różnych wypadkach, nie jestże to najlepszym dowodem, iż Bóg ją wybrał, prowadził i drogę jej gotuje?

„Wszystkie bowiem warunki śmierci i dezorganizacyi wypływają z historyi, z życia politycznego, i z obrótu zdolności umysłowych Polaków; w Rosyi zaś wszystko tchnie zasadą siły, dzielności, szybkości, czynności i przyszości. Umysł i ciało, język, wszystko, jest tam w niezmierniej obfitości i zdolne do największego rozwinięcia się. Polska ma tylko przeszłość, pozbawioną wszelkiej zasługi; Rosya przyszłość, wielką, niezmierną.

„Historia okazuje, iż Polska nie mogła spodziewać się względów i korzyści wzajemnych ze strony Europy, której nie ofiarowała żadney wartości wewnętrzney. Polska odosobniona, jak była, nie nie reprezentuje; interesa jej nie mogą być oddzielone od Rosyi, którą Opatrzność przeznaczyła, aby się stała matką i opiekunką Słowian.

„Przez Rosyą przysposabiają się wielkie i zbawienne wypadki. Interes Polski sam w sobie jest mniejszym, niż kropla wody dla Oceanu; nie jest on dziś ani czynem, ani potrzebą, ani koniecznością; jest tylko czczeniem słowem, zastosowanym bez logiki do czegoś, co jest niczem.

„Nigdy prawdziwy przemysł nie może się zakorzenić na ziemi Polskiej; charakter jej mieszkańców, nie troszczący się o nic i bardziej jeszcze uprzedzony, niż Chińczyków, uczynił ich niezdolnymi do wszelkiego wynalazku i postępów polepszających. W całej niezmierniej rozciągłości pracy przemysłowej, Polska jedynym jest krajem, który na targ powszechny nie może przynieść żadnego płodu, wyrobionego lub wynalezionego na swoim łonie. Naśladownicza w najeńszczyźniejszych szczegółach, niema nawet w swoim kraju rodowitych mieszkańców, zajmujących się handlem.

„Przeciwnie Rosya, obok mieszkańców mieskich, handlem się trudniących, posiada stosunkowo daleko więcej włościąn uwolnionych, i posiadających własność gruntową, niż Polska.

„W zamianach handlowych z innemi krajami, byt pierwiastkowego przemysłu Rosyi, okazuje się sam przez się, nie zaś sposobem pożyczanym lub przywłaszczonym, jak w Polsce, która dostarcza tylko produktów, będących płodem natury i ziemi, i która nigdy nie umiała powiększać ich wartości przez przemysł. Pożytek, jaki Europa odnosi dziś z rozwinięcia się Rosyi, obchodzi ją bardziej i słuszniej, niż zbatwiała przeszłość Polski. (Dz. P.)

Wtorkowy Numer Kurjera Litewskiego, wywodzi w Poniedziałek.

ВІЛЬНА, Типографія А. Марциновскаго. Печатань дозволилося. Декабря 21 дня 1834 года. Цензоръ Л. Боровскій.